

Molėtų rajono savivaldybės tarybai

2019-01-15 Nr. S-015

DĖL SAVARANKIŠKŲJŲ SAVIVALDYBĖS FUNKCIJŲ (BENDROJO NAUDOJIMO TERITORIJŲ SANITARINIO TVARKYMO IR VIEŠOSIOS INFRASTRUKTŪROS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ), KURIOS PAGAL VEIKLOS POBŪDĮ PRISKIRIAMOS VIEŠŲJŲ PASLAUGŲ TEIKIMUI, VYKDYMO PER SAVIVALDYBĖS KONTROLIUOJAMĄ JURIDINĮ ASMENĮ

2010 m. pradžioje Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme, įtvirtinus vidaus sandorio institutą, Molėtų rajono savivaldybės administracija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 5 dalimi ir Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimu, su UAB „Molėtų švara“ sudarė 2015 m. kovo 23 d. Molėtų miesto ir rajono seniūnijų bendrojo naudojimo teritorijų sanitarinio tvarkymo paslaugų ir gatvių apšvietimo tinklų eksploatacijos paslaugų teikimo sutartį Nr. A14-128, pagal kurią yra teikiamos Molėtų miesto ir rajono bendrojo naudojimo teritorijų priežiūros ir valymo, kitos miesto komunalinio ūkio tvarkymo paslaugos (avarinių situacijų lokalizavimo, želdynų priežiūros, kapinių priežiūros, beglobių gyvūnų kontrolės, apšvietimo elektros tinklų eksploatavimo, paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymo ir pan.).

Lietuvos Respublikos Seimui 2017 m. gegužės 2 d. priėmus Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymą Nr. XIII-327, nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojo naujos redakcijos Viešųjų pirkimų įstatymas, kuriuo buvo sugriežtintos vidaus sandorių sudarymo sąlygos, t. y. įstatyme, be kita ko, įtvirtintas naujas būtinas kriterijus vidaus sandoriui sudaryti, pagal kurį jis gali būti sudaromas tik, kai perkant viešojo pirkimo būdu būtų neįmanoma užtikrinti paslaugos teikimo nepertraukiamumo, geros kokybės ir prieinamumo (Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 2 dalis). Be to, Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 4 straipsnis numato, kad iki šio įstatymo įsigaliojimo sudaryti vidaus sandoriai galioja iki vidaus sandorio sutarties galiojimo termino pabaigos, bet ne ilgiau kaip iki 2018 m. gruodžio 31 d.

Taigi pagal šiuo metu galiojančią įstatyminių reglamentavimą Molėtų rajono savivaldybė turi spęsti kokių būdu (per vidaus sandorį ar viešojo pirkimo procedūrą) vykdyti bendrojo naudojimo teritorijų sanitarinio tvarkymo ir viešosios infrastruktūros priežiūros paslaugų, t. y. savarankiškąsias viešųjų paslaugų teikimo, funkcijas, kurias šiuo metu vidaus sandorio pagrindu vykdo UAB „Molėtų švara“.

Priimant sprendimą, kokių būdu įsigyti šiuo metu UAB „Molėtų švara“ teikiamas viešąsias paslaugas, Molėtų rajono savivaldybė turėtų atsižvelgti į UAB „Molėtų švara“ atitikimą Viešųjų pirkimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies reikalavimu teikiamų paslaugų pobūdį; įvertinti, ar, minėtas paslaugas perkant viešojo pirkimo būdu, nekils nepamatuotų rizikų užtikrinant paslaugų nepertraukiamumo, geros kokybės ir prieinamumo; ekonomines ir socialines pasekmes; dabartinio teisinio reglamentavimo neapibrėžtumą.

Dėl UAB „Molėtų švara“ atitikimo Viešųjų pirkimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies reikalavimams

Viešųjų pirkimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalis numato, kad šio įstatymo reikalavimai netaikomi vidaus sandoriams, kuriuos perkančioji organizacija sudaro su kita perkančiąja organizacija, kai yra visos šios sąlygos kartu:

1) perkančioji organizacija kitą perkančiąją organizaciją kontroliuoja kaip savo pačios tarnybą ar struktūrinį padalinį, darydama lemiamą įtaką jos strateginiams tikslams ir reikšmingiems sprendimams, įskaitant sprendimus dėl: ilgalaikio turto investavimo, perleidimo, nuomos, įkeitimo, hipotekos; kitų ūkio subjektų akcijų įsigijimo arba perleidimo; teisės valdyti ūkio subjekto (subjektų) skyrius perdavimo. Tokią kontrolę gali atlikti ir kitas juridinis asmuo, kurį patį tokiu pačiu būdu kontroliuoja perkančioji organizacija;

2) per paskutinius 3 finansinius metus daugiau kaip 80 procentų kontroliuojamos perkančiosios organizacijos gautų vidutinių pajamų iš pirkimo-pardavimo sutarčių sudaro pajamos, gautos iš sutarčių, sudarytų su kontroliuojančia perkančiąja organizacija ar su juridiniais asmenimis, kuriuos

kontroliuoja ta perkančioji organizacija, ir skirtų jos (jų) poreikiams tenkinti ar funkcijoms atlikti. Jeigu kontroliuojama perkančioji organizacija vykdė veiklą trumpiau kaip 3 finansinius metus, tai atitinkami rezultatai turi būti numatyti pagal jos veiklos planus;

3) kontroliuojamoje perkančiojoje organizacijoje nėra tiesioginio privataus kapitalo dalyvavimo.

Visas įstatyme nurodytas sąlygas UAB „Molėtų švara“ atitinka.

Molėtų rajono savivaldybė yra vienintelis UAB „Molėtų švara“ akcininkas, kuriam priklauso 100 procentų bendrovės akcijų. UAB „Molėtų švara“ nėra privataus kapitalo dalyvavimo. Be to, Molėtų rajono savivaldybė pagal bendrovės įstatus gali daryti lemiamą įtaką UAB „Molėtų švara“ strateginiams tikslams ir reikšmingiems sprendimams, įskaitant sprendimus dėl: ilgalaikio turto įsigijimo, investavimo, perleidimo, nuomos, įkeitimo, hipotekos ir pan. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 37 punktą Molėtų rajono savivaldybės taryba turi išimtinę kompetenciją nustatyti bendrovės teikiamų atlygintų paslaugų kainas ir tarifus.

Per paskutinius 3 finansinius metus daugiau kaip 80 procentų UAB „Molėtų švara“ gautų vidutinių pajamų iš pirkimo-pardavimo sutarčių sudaro pajamos, gautos iš sutarčių, sudarytų su Molėtų rajono savivaldybe ir skirtų jos (jų) poreikiams tenkinti ar funkcijoms atlikti. Šiuo atveju norėtume paaiškinti, kad, vadovaujantis Teisingumo Teismo praktika, į kontroliuojamos perkančiosios organizacijos pajamoms iš pirkimo pardavimo sutarčių, sudarytų su kontroliuojančia perkančiąja organizacija, priskiriamos ir pajamos iš veiklos vartotojų atžvilgiu, be to, nėra svarbu, kas bendrovei moka atlygį (kontroliuojanti perkančioji organizacija ar vartotojas), nes bet kokių atvejų bendrovė pajamas gauna dėl sutartyje su kontroliuojančia perkančiąja organizacija numatytos veiklos (*Teisingumo Teismo 2006 m. gegužės 11 d. sprendimas byloje Carbotermo Spa ir Comune di Busto Arsizio, Nr. C-340/04*).

Dėl paslaugų, kurias šiuo metu Molėtų rajono savivaldybei vidaus sandorio pagrindu teikia UAB „Molėtų švara“, pobūdžio

Kaip jau minėta, anksčiau nurodyto sandorio pagrindu Molėtų rajono savivaldybė yra pavedusi savo kontroliuojamai įmonei UAB „Molėtų švara“ vykdyti dalį Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnyje nurodytų savarankiškųjų savivaldybės funkcijų, kurios pagal Vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje numatytą veiklos pobūdį priskiriamos viešųjų paslaugų teikimui:

a) švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimas (Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 36 punktas);

b) savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių tvarkymas (Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 26 punktas);

c) kapinių priežiūros organizavimas (Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 41 punktas);

d) bepiežiūrių ir bešeimininkių gyvūnų laikinosios globos organizavimas (Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 3 straipsnio 10 dalies 3 punktas);

e) paviršinių nuotekų tvarkymas (Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnis).

Vykdamą savarankiškas Molėtų rajono savivaldybės funkcijas, kurios pagal veiklos pobūdį priskiriamos viešųjų paslaugų teikimui, UAB „Molėtų švara“ iš esmės vykdo ne ūkinę veiklą ir siekia ne ekonominės ar komercinės naudos, o užtikrina Molėtų rajono savivaldybės bendruomenės socialinius, aplinkos apsaugos ir viešojo intereso poreikius, užtikrindama viešųjų paslaugų teikimo nepertraukiamumą, gerą kokybę ir prieinamumą netgi ten, kur jų teikimas nėra ekonomiškai naudingas ar netgi nuostolingas.

Nepertraukiama ir kokybiška miesto viešųjų teritorijų (takų, šaligatvių, žaliųjų plotų, aikščių, laiptų, viešojo transporto stotelių, viešųjų tualetų, želdinių, želdynų, kapinių) švaros ir tvarkos priežiūra, ypatingai sanitarijos ir higienos reikalavimų užtikrinimas viešosiose erdvėse, taip pat bepiežiūrių ir bešeimininkių gyvūnų kontrolė, paviršinių (lietaus) nuotekų įrenginių priežiūra ir eksploatavimas) yra būtina gyventojų sveikatos saugumo sąlyga. Be to, nurodytų objektų operatyvi priežiūra gamtos gaivalinių nelaimių ar įvykusių technologinių avarinių situacijų metu, nuvirtusių medžių, sugadintos miesto bendrosios infrastruktūros (laidų konstrukcijų, atitvarų, kitų metalinių konstrukcijų, paviršinių nuotekų tinklų, gatvių

apšvietimo tinklų ir pan.) nedelsiamas atkūrimas yra gyventojų saugumo naudojantis rajono viešosiomis erdvėmis, taip pat saugaus eismo rajone garantas.

Sutrikus viešųjų erdvių švaros ir tvarkos priežiūros rajone nepertraukiamumui ir kokybei, kyla epidemijų grėsmė, žiemos metu (laiku nevalant šaligatvių, viešųjų transporto stotelių, laiptų ir pan.) padidėja gyventojų traumų tikimybė, tinkamai neprižiūrint viešosiose erdvėse esančios infrastruktūros, mažėja miesto, kaip bendruomeninės erdvės, patrauklumas, gyventojų galimybės tenkinti savo bendruomeninius poreikius.

Nurodytų viešųjų paslaugų nepertraukiamumą ir gerą kokybę užtikrinti viešojo pirkimo būdu, sudarant komercinį sandorį su privačiu ūkio subjektu, praktiškai yra labai sudėtinga, nes privatus ūkio subjektas gali bankrutuoti, arba susiduriant su finansinėmis problemomis, gali būti pritaikyti turto ar sąskaitų disponavimo apribojimai, dėl kurių tam tikras paslaugų tiekėjas neužtikrintų paslaugos teikimo nepertraukiamumo. Be to, privataus ūkio subjekto pagrindinis veiklos tikslas yra pelnas. Pelno siekimo tikslu gali būti aukojama paslaugos kokybė (reagavimo greitis, būtinos įrangos avarijoms lokalizuoti įsigijimas ir pan.), Molėtų rajono savivaldybės bendruomenės socialiniai, aplinkos apsaugos ir viešojo intereso poreikiai. Privataus ūkio subjekto veiklos sprendimai taip pat dažniausiai būna rizikingesni, nei savivaldybės kontroliuojamo juridinio asmens. Privataus ūkio subjekto veiklos rizikos visa apimtimi įvertinti neįmanoma, todėl išlieka pakankamai didelė tikimybė, kad privatus ūkio subjektas dėl vienokių ar kitokių priežasčių gali nepajėgti vykdyti priimtų sutartinių įsipareigojimų.

Pažymėtina, jog prievolių pagal sutartį vykdymo užtikrinimu (laidavimu, užstatu, garantija, įkeitimu, hipoteka ar pan.) iš principo negalima užsitikrinti viešųjų paslaugų teikimo nepertraukiamumo, geros kokybės ir prieinamumo. Šiaulių miesto pavyzdys, kai 2017 m. žiemą, kurį laiką nebuvo valomos ir barstomos miesto gatvės, o Vilniaus mieste 2018 m. vasarą ir rudenį kilę komunalinių atliekų išvežimo nesklandumai, tokius nuostatus patvirtina.

Be to, viešojo pirkimo būdu, sudarant komercinį sandorį su privačiu ūkio subjektu dėl savarankiškųjų savivaldybių funkcijų vykdymo, objektyviai sudėtinga civilinėse sutartyse labai tiksliai ir išsamiai aprašyti sutarties objektą, kad sutarties vykdymo metu būtų išvengta sutarties šalių ginčų dėl sutarties turinio interpretavimo ar priimtų įsipareigojimų apimties, ar tam tikra paslauga patenka į sutarties objektą, ar už ją reikia papildomai mokėti.

Jeigu Molėtų rajono savivaldybė visgi apsispręstų bendrojo naudojimo teritorijų sanitarinio tvarkymo ir viešosios infrastruktūros priežiūros paslaugų pirkimui organizuoti viešąjį pirkimą, o jį laimėtų privatus tiekėjas, UAB „Molėtų švara“ turimas ilgalaikis turtas, skirtas viešųjų teritorijų priežiūros paslaugai teikti, praktiškai taptų nelikvidus, nes šio turto poreikis rinkoje yra minimalus. Šiuos tikėtinus ekonominius praradimus galima vertinti kaip savivaldybės nuostolius, nes Molėtų rajono savivaldybė yra vienintelė UAB „Molėtų švara“ akcininkė. Taip pat būtina įvertinti riziką, kuri kyla, jeigu Molėtų rajono savivaldybės kontroliuojamas juridinis asmuo UAB „Molėtų švara“ neteks techninių pajėgumų bei atleis darbuotojus, kurie reikalingi viešųjų erdvių priežiūros paslaugai teikti, o privatus subjektas dėl vienokių ar kitokių priežasčių nebepajėgs teikti nurodytų paslaugų. Tokiu atveju praktiškai susidarytų situacija, kai nebūtų galimybės užtikrinti šių viešųjų paslaugų teikimo nepertraukiamumo.

Be to, šiuo atveju reikėtų įvertinti ir tai, jog Molėtų rajono savivaldybės administracija ir UAB „Molėtų švara“ 2014 m. kovo 17 d. yra pasirašiusios Tarpusavio sąveikos planą Nr. B40-2, pagal kurį vadovaujantis Civilinės saugos įstatymu, Materialinių išteklių teikimo ir kompensavimo už jų teikimą tvarkos aprašu ir Privalomųjų darbų atlikimo ekstremaliųjų situacijų atvejais ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašu, UAB „Molėtų švara“ įsipareigojusi Molėtų rajono savivaldybei ekstremaliųjų situacijų ir ekstremaliųjų įvykių atvejais gelbėjimo, evakavimo ir kitiems neatidėliotiniams darbams atlikti teikti įmonei priklausančius materialinius išteklius ir personalą. Akivaizdu, kad jeigu UAB „Molėtų švara“ nereikės techninių pajėgumų bei darbuotojų viešųjų erdvių priežiūros paslaugai teikti, kurie praktiškai visi gali būti naudojami ekstremaliųjų situacijų ir ekstremaliųjų įvykių padarinių šalinimo atvejais, įmonė praktiškai neturės techninių galimybių ir žmogiškųjų išteklių įvykdyti Tarpusavio sąveikos plane numatytų pareigų ir įsipareigojimų. Tokiu atveju savivaldybei iškils realus pavojus nesuvaldyti ateityje galinčių kilti ekstremaliųjų situacijų ir ekstremaliųjų įvykių.

Nurodytų rizikų įmanoma išvengti, jeigu vidaus sandorio pagrindu savarankiškosios savivaldybių funkcijos įgyvendinamos per savivaldybės kontroliuojamą įmonę, kurią savivaldybė kontroliuoja analogiškai kaip savo tarnybas ir šio asmens pagrindinę veiklos ir pajamų dalį sudaro savarankiškųjų savivaldybės funkcijų vykdymas.

UAB „Molėtų švara“ yra juridinis asmuo, kurio 100 procentų akcijų priklauso Molėtų rajono savivaldybei. Taigi, Molėtų rajono savivaldybė yra vienintelė UAB „Molėtų švara“ savininkė, per įmonės valdymo organus galinti formuluoti įmonei keliamus strateginius tikslus ir apibrėžti vykdomų funkcijų sritis. Per valdymo organus, o ne civilinių sutarčių pagrindu, t.y. žymiai greičiau ir lanksčiau, savivaldybė gali koreguoti vykdomų funkcijų apimtį ir pobūdį.

Dėl nurodytų priežasčių manome, kad viešojo pirkimo būdu būtų neįmanoma tinkamai užtikrinti viešųjų paslaugų (viešųjų teritorijų priežiūros), kurias šiuo metu teikia UAB „Molėtų švara“, teikimo nepertraukiamumo, geros kokybės ir prieinamumo (Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 2 dalis).

Šiuo metu UAB „Molėtų švara“ pagal 2015 m. kovo 23 d. Molėtų miesto ir rajono seniūnijų bendrojo naudojimo teritorijų sanitarinio tvarkymo paslaugų ir gatvių apšvietimo tinklų eksploatacijos paslaugų teikimo sutartį Nr. A14-128 teikia ne tik bendrojo naudojimo teritorijų sanitarinio tvarkymo paslaugas, bet taip pat vykdo lietaus vandens nuotekų infrastruktūros eksploatavimą. Taigi, UAB „Molėtų švara“ šiuo metu faktiškai yra paskirtas Molėtų rajono paviršinių nuotekų tvarkytoja (Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio 4 punktas) ir jai pavesta vykdyti paviršinių nuotekų tvarkytojo teises ir pareigas. Kadangi UAB „Molėtų švara“ vykdo valstybės reguliuojamą veiklą, manome, kad ir dėl šios priežasties vidaus sandorio pagrindu ją turėtų tęsti ir toliau.

Dėl teisinio reglamentavimo neapibrėžtumo

Molėtų rajono savivaldybei, sprendžiant koku būdu (per vidaus sandorį ar viešojo pirkimo procedūrą) vykdyti savarankiškasias savivaldybės funkcijas, kurios pagal veiklos pobūdį priskiriamos viešųjų paslaugų teikimui, taip pat būtina atsižvelgti ir į tai, jog Lietuvos Aukščiausiam Teismui yra kilusios abejonės dėl dabartinio vidaus sandorio reglamentavimo teisėtumo Lietuvos Respublikos nacionalinėje teisėje ir teismų praktikoje. Šios abejonės yra išdėstytos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) 2018 m. balandžio 13 d. nutartyje Nr. e3K-3-120-469/2018 civilinėje byloje pagal ieškovės UAB „Irgita“ ieškinį atsakovėms Kauno miesto savivaldybei, Kauno miesto savivaldybės administracijai, UAB „Kauno švara“, dalyvaujant išvadą teikiančioms institucijoms – Konkurencijos tarybai, Viešųjų pirkimų tarnybai, dėl Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimo panaikinimo ir Kauno miesto savivaldybės administracijos ir UAB „Kauno švara“ sutarties pripažinimo negaliojančia, kuria kreiptasi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

Sprendimą kreiptis į Teisingumo Teismą kasacinės instancijos teismas motyvavo tuo, jog jam kilo klausimų dėl Lietuvos nacionalinės teisės taikymo ir nacionalinės teismų praktikos (Lietuvos Konstitucinio teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo) vidaus sandorių ir nepriklausomų ūkio subjektų konkurencijos užtikrinimo santykio Europos Sąjungos teisės taikymo kontekste.

Visų pirma, LAT nėra aišku, ar vidaus sandorio sąvokai turi būti pripažįstamas tokio lygio autonomiškumas visoje Europos Sąjungoje, kad ji negali priklausyti nuo nacionalinio reguliavimo ir ji aiškinančios teismų praktikos, todėl atitinkamai ji turi būti vienodai suprantama ir aiškinama visose valstybėse narėse.

Antra, LAT taip pat kilo klausimas, jei valstybėms narėms vis dėlto paliekama tam tikra pasirinkimo laisvė riboti vidaus sandorių sudarymo galimybę, ar atitinkamam ribojimui iš tiesų neturėtų būti taikomos kokios nors sąlygos, aiškumo, nuspėjamumo, teisėtų lūkesčių užtikrinimo reikalavimai; jei tokie ar panašūs reikalavimai būtų reikšmingi, tai galėtų suponuoti pozityvią valstybių narių pareigą, esant poreikiui, aiškiai teisės aktuose įtvirtinti pasirinktus ribojimus, kurie negalėtų kilti vien tik iš abstrakčių sąvokų aiškinimo teismų praktikoje.

Pažymėtina, kad šiuo metu galiojančiame viešųjų pirkimų įstatyme vartojamos sąvokos paslaugos teikimo nepertraukiamumas, gera kokybė ir prieinamumas kaip tik ir yra abstrakčios, iš anksto

užprogramuojančios juos taikysiančių subjektų (perkančių organizacijų, tiekėjų ir pan.) ir taikymo pagrįstumą vertinsiančių subjektų (viešųjų pirkimų tarnybos, Konkurencijos tarybos ir pan.) ginčus. Akivaizdu, kad nurodytų abstrakčių sąvokų paslaugos teikimo nepertraukiamumas, gera kokybė ir prieinamumas aiškinimą galės suformuoti tik teismų praktika, o tai bent jau penkerių metų perspektyvoje tikrai sukels savivaldybių ir jų kontroliuojamų įmonių, vykdančių veiklą vidaus sandorių pagrindu, teisinių lūkesčių neapibrėžtumą ir nežinomybę.

Be to, LAT pabrėžė, jog, jo vertinimu, Direktyvos 2014/24 preambulės 31 ir 32 punktų formuluotės, suponuoją išvadą, kad vidaus sandorio teisėtumas priklauso išimtinai nuo Teckal kriterijų egzistavimo, papildomai nevertinant kitų aspektų. LAT taip pat atskirai pabrėžė, kad tiek Direktyvos 2014/24 preambulėje, tiek pagrindiniame tekste vartojamos sąvokos „procedūros neturėtų būti taikomos“, „ši direktyva netaikoma“. Tai suponuoją vertinimą, kad Europos Sąjungos įstatymų leidėjas pasirinko griežtąjį vidaus sandorių derinimo būdą.

LAT manymu, iš Teisingumo Teismo praktikos neišplaukia papildomų ribojimų sudaryti vidaus sandorį, jei jis pats atitinka *Teckal* kriterijus. Kasacinio teismo vertinimu, Teisingumo Teismas savo nuosekliai suformuotoje praktikoje yra aiškiai pažymėjęs, kad vidaus sandoriu nepažeidžiama kitų ūkio subjektų teisė į sąžiningą konkurenciją, nes analogiška kaip savo pačios tarnybų kontrolė lemia iš esmės vidinius perkančiosios organizacijos ir jos kontroliuojamo subjekto santykius, kurie patys iš savęs teisėti ir šioms nesukuria pareigos savo poreikių tenkinti pasitelkiant išorinius subjektus, nes tokiu atveju konkurencijos apskirtai nėra (negali būti).

Dėl tų pačių priežasčių Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2019-01-09 nutartimi yra sustabdęs administracinę bylą Nr. eA-30-556/2019 pagal atsakovo Kauno miesto savivaldybės ir trečiojo suinteresuoto asmens uždarnosios akcinės bendrovės „Kauno švara“ apeliacinius skundus dėl Kauno apygardos administracinio teismo 2017 m. vasario 13 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos skundą atsakovui Kauno miesto savivaldybei, trečiajam suinteresuotam asmeniui uždarajai akcinei bendrovei „Kauno švara“ dėl įpareigojimo atlikti veiksmus (konkurencingą procedūrą), kol bus priimtas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas byloje C-285/18 pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

Taigi, šiuo metu Lietuvos Respublikoje tiek Lietuvos Aukščiausiasis teismas, tiek Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas bylose, kuriose yra kilęs klausimas, ar savivaldybė (perkančioji organizacija), neatlikusi konkurencingos atrankos procedūros, sudarant sąlygas rinkos dalyviams siūlyti savo paslaugas bei pretenduoti teikti viešąsias paslaugas, bet pritarusi vidaus sandoriui su savo kontroliuojama įmone, nepažeidė kitų ūkio subjektų teisės į sąžiningą konkurenciją, yra sustabdę bylų nagrinėjimą, nes būsimas ESTT išaiškinimas aktualus, siekiant teisingai teisiškai įvertinti susiklosčiusią situaciją.

Atsižvelgdami į nurodytas teises abejones dėl vidaus sandorio dabartinio reglamentavimo teisėtumo Lietuvos Respublikos nacionalinėje teisėje ir teismų praktikoje bei įvertindami tai, jog ESTT nėra priėmęs prejudicinio sprendimo dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) 2018 m. balandžio 13 d. nutartyje Nr. e3K-3-120-469/2018 iškeltų teisės klausimų, manytume, kad šiuo metu Molėtų rajono savivaldybei yra tikslinga, bent jau laikinai, iki bus priimtas ESTT prejudicinis sprendimas nurodytais klausimais, atidėti konkrečių sprendimų priėmimą dėl savarankiškųjų savivaldybės viešųjų paslaugų teikimo funkcijų, kurios pagal veiklos pobūdį priskiriamos viešųjų paslaugų teikimui, ir kurių vykdymą šiuo metu Molėtų rajono savivaldybė vidaus sandorių pagrindu yra pavedusi UAB „Molėtų švara“, naujų įgyvendinimo būdų (per vidaus sandorį ar viešojo pirkimo procedūrą) parinkimo.

Dėl nurodytų priežasčių, šiuo metu racionaliausia būtų sudaryti terminuotą (laikiną) vidaus sandorį su UAB „Molėtų švara“ dėl Molėtų miesto ir rajono bendrojo naudojimo teritorijų sanitarinio tvarkymo ir viešosios infrastruktūros priežiūros paslaugų.

Direktorius

Laimutis Lapėnas